

Projekt finansira
Evropska unija

Projekt se realizuje u sklopu projekta "Jačanje lokalne demokratije/demokracije – LOD"

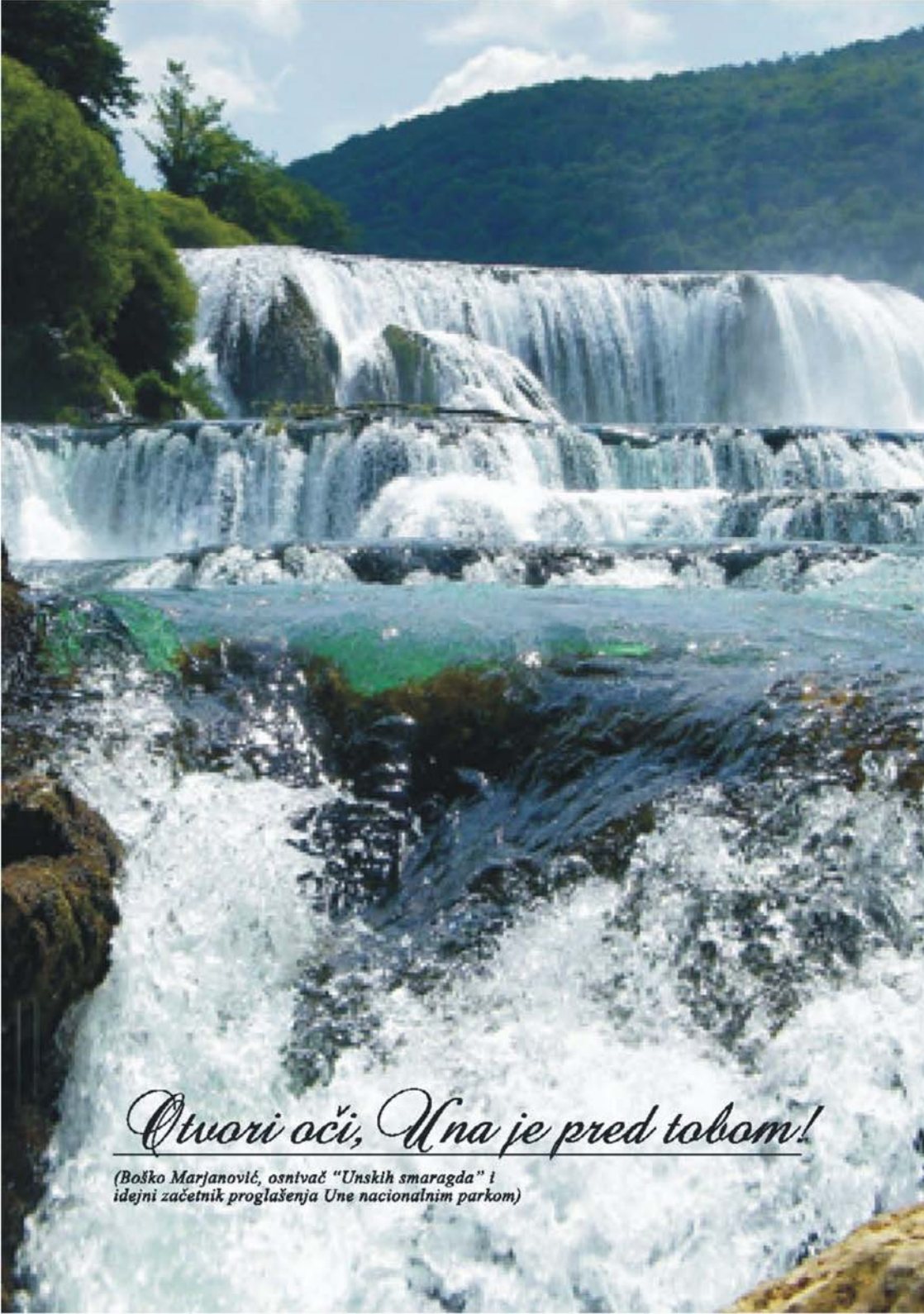
KUĆNI RED

NP *Una*

 PLOD
CENTRE FOR PROMOTION
OF LOCAL DEVELOPMENT

Otvori oči, Unna je pred tobom!

*(Boško Marjanović, osnivač "Unskih smaragda" i
idejni začetnik proglašenja Une nacionalnim parkom)*

Kako biti dobar gost u NP "Una" ?

Kako ostati dobar domaćin

Brošura realizovana u sklopu projekta: "Podrška Izgradnji društvenih kapaciteta stanovništva NP 'Una' da neposrednim učešćem u procesima odlučivanja poboljšaju kvalitet življenja u zaštićenoj zoni"

Uvod

Dugo smo razmišljali kako nasloviti ovu brošuru. Potpuno svjesni njezine namjene i onoga što želimo postići, preispitali smo je li dobar pristup prepisati i dodatno pojasniti zakonske odredbe koje se odnose na to šta se sve ne smije i ne može raditi na zaštićenom području, te kakve su kazne propisane za one koji se po tim pravilima ne ponašaju, ili pak "posuditi" slične kodekse ponašanja od nacionalnih parkova iz susjedstva ili regije. Pretraživali smo internet u potrazi za sličnim primjerima iz svijeta, nadajući se da ćemo naići na dobar primjer koji će se relativno lako prilagoditi našim potrebama i lokalnim uvjetima.

U konačnici smo shvatili da nećemo naći to što tražimo. Ne zato što se drugdje nisu dosjetili da je potrebno uspostaviti pravila ponašanja za posjetitelje i stanovništvo – gotovo svaki nacionalni park na svojoj web-stranici izlistava štire informacije o tome šta je sve zabranjeno i kako se trebamo ponašati – ali...

Nedostaje ono nešto toplo što ljude povezuje s prostorom, tjera ih da žele boraviti i upoznati se s

ljepotom, nešto što bi pobudilo zaštitnički osjećaj prema Uni, onakav s kakvim se ljudi iz tog kraja rađaju.

Ono što mi želimo postići ovom brošurom je u posjetiteljima i domaćinima potaći ono za što znamo da postoji: istinsku ljubav prema ovom dijelu zemlje, iskonsku potrebu da zaštitite prirodu, tradiciju i na srdačan, iskren i topao način podijele svoju fascinaciju sa svim gostima koji će tek doći.

Naš cilj jeste očuvati prirodu, posebnost područja koje je i zakonom zaštićeno te omogućiti svima da uživaju u ljepoti koja nas okružuje. Cilj nam je, također, omogućiti i razvoj ovog područja, zaštititi interes građana koji žive na području Nacionalnog parka, te omogućiti njihovo neposredno učesće u procesu donošenja odluka koje se direktno tiču njihove sadašnjosti i budućnosti – da ih se pita i – još važnije – da ih se čuje.

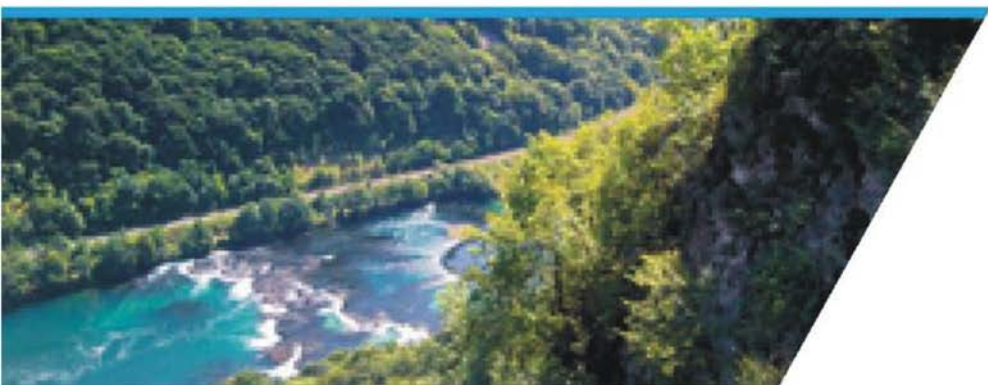
O NP "Una"

Kao rezultat dugogodišnjeg nastojanja i napora koje su zaljubljenici u ovaj kraj uložili kako bi se i zvanično priznala posebnost i vrijednost prirodne i kulturne baštine gornjeg sliva rijeke Une, Nacionalni park "Una" je konačno i formalno proglašen krajem 2008. godine donošenjem Zakona o Nacionalnom parku "Una" i prvi je nacionalni park uspostavljen na području Federacije BiH.

Stanovništvo ovog kraja strpljivo čeka na imenovanje uprave JP NP "Una", te početak rada javnog poduzeća koje će, u saradnji i konsultacijama s građanima s područja NP "Una", razviti plan upravljanja, uvažavajući kako sve zakonske

propise koji se odnose na zaštitu prirode, biodiverziteta i kulturne baštine, tako i interese građana, ljudi koji naseljavaju ovo područje.

Nastojanja stanovništva i Općine Bihać da NP "Una" zaživi u skladu sa svim postulatima zaštite prirode, a opet pod imperativom zaštite interesa domaćih ljudi, dosad su donosila pozitivne rezultate mahom uz potporu projekata finansiranih iz međunarodnih izvora. Vrijeme je da i Bosna i Hercegovina, odnosno nadležna Vlada Federacije BiH, pruži konkretniju, direktnu i finansijsku podršku razvoju NP "Una", na način na koji se na to i obavezuje zakonskim propisima.

Živjeti uz veliku rijeku znači biti čuvan u srcu stvari.

(John Haines)

O projektu

PLOD Centar je proveo projekt "Podrška izgradnji društvenih kapaciteta stanovništva NP 'Una' da neposrednim učešćem u procesima odlučivanja poboljšaju kvalitet življenja u zaštićenoj zoni" u periodu od decembra 2009. do augusta 2010. godine, u okviru UNDP LOD projekta i u saradnji s Općinom Bihać.

Projektom koji se direktno provodio na području Nacionalnog

parka i u neposrednom okruženju NP "Una", odnosno na teritoriji sljedećih mjesnih zajednica: Kulen-Vakufa, Martin Broda, Orašca, Ripča, Golubića i Pritoke, se animiralo snažnije učešće građana Nacionalnog parka, predstavnika organizacija civilnog društva, te razvili osnovi mehanizama saradnje s lokalnim vlastima i ostalim institucijama koje na bilo koji način svojim mandatom učestvuju u reguliranju uprave na području Nacionalnog parka.

Zahvalnica posjetiteljima

Dragi posjetitelju!

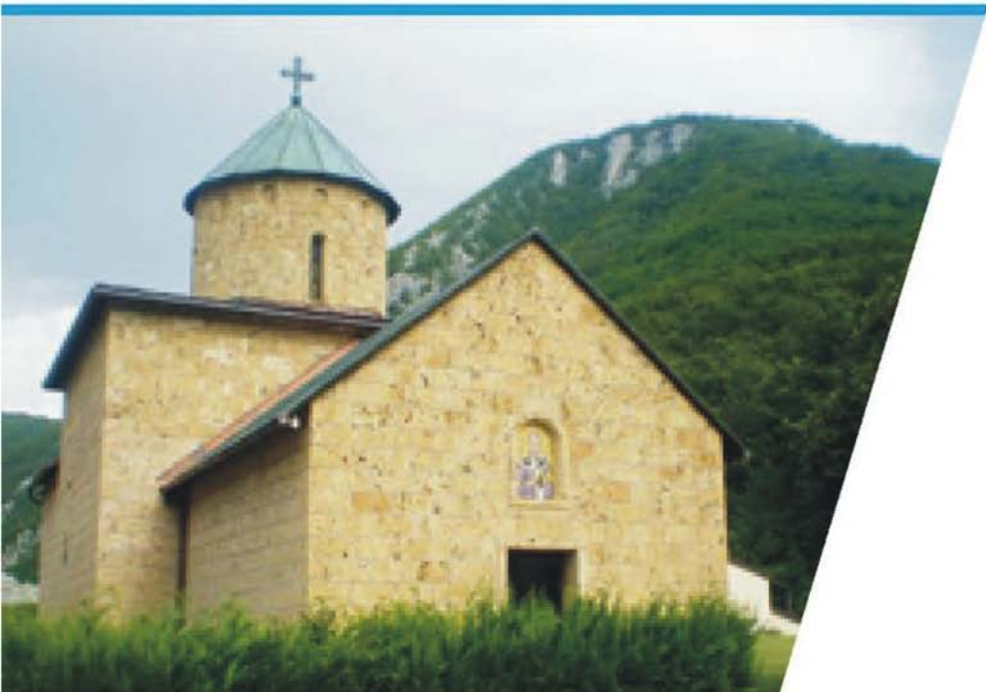
Nadamo se da ste proveli ugodno vrijeme u obilasku NP "Una" i da ćete sa sobom ponijeti lijepe uspomene, uz želju da nas ponovo posjetite. Ujedno koristimo priliku da Vam se zahvalimo na tome što ste se tokom svog boravka u Nacionalnom parku prema prirodi i kulturnoj baštini koju ste tu zatekli ophodili ne samo s dužnom pažnjom već i iskrenim poštovanjem, prepoznajući jedinstvenu ljepotu ovog dijela Bosne i Hercegovine koja za nas ima životni značaj.

Hvala Vam što ste otpatke odlagali na za to predviđena mjesta ili spakirali sa sobom i odložili u kontejner na izlazu iz Nacionalnog parka.

Hvala Vam što ste se prema prirodi odnosili na domaćinski način, te uživali u promatranju biljnog i životinjskog svijeta, ne remeteći prirodni sklad i ravnotežu branjem biljaka, bilo kakvim uznemiravanjem životinja, ili onečišćavanjem prirodnih staništa.

Hvala Vam što ste tokom svog boravka vodili računa o tome gdje bacate opuške te izbjegavali paljenje vatre, osim na mjestima izričito obilježanim za tu namjenu.

Hvala Vam na interesu da obilđete kulturno-historijske spomenike koji se nalaze na području Nacionalnog parka, od njih saznate više o povijesti ovog kraja, te što ste pritom vodili računa o sopstvenoj sigurnosti, ostavši na sigurnom odstojanju od dijelova građevina u ruševnom stanju, kao i o

stanju samih spomenika kulture, ne ostavljajući tragove svog prisustva oštećivanjem kamenih zidina urezivanjem natpisa ili odnošenjem djelića zidina. Hvala i što ste kamen pao sa zida vratili na njegovo mjesto.

Hvala Vam što ste se tokom upražnjavanja sportsko-rekreativnih aktivnosti pridržavali označenih staza (biciklisti, šetači, osobe koje se bave svim vrstama ekstremnih sportova, rafteri), te za sobom niste ostavili otpatke i oštećenja u prirodi.

A traditional stone water wheel is shown in a stream. The wheel is made of dark, weathered stone and has several large, flat, rectangular buckets or paddles attached to its circumference. Water is flowing over the top of the wheel, creating a small waterfall effect. The surrounding environment is lush and green, with moss and algae visible on the rocks and the water wheel itself. The lighting is bright, suggesting a sunny day.

*Prijava se voda
ne može oprati*

(Afrička poslovice)

Hvala što ste u situacijama na koje ste možda naišli, a gdje ste procijenili da je potrebna pomoć uprave ili čuvara, obavijestili nadležne službe.

Cijenimo to što ste tokom svog boravka ukazali poštovanje prema stanovnicima NP "Una" i njihovoj imovini, izbjegavajući da prelazite preko njihovih posjeda ili oštetite ograde i/ili usjeve.

Nadasve Vam hvala što ste tokom svog boravka doživjeli jedinstvenu ljepotu Une, s kojom priča o Nacionalnom parku počinje i završava.

Hvala Vam što ste učinili sve da ni na koji način ne poremetite kristalnu čistoću i jedinstvenu ljepotu Une bacanjem otpadaka, opušaka, ispuštanjem štetnih materija, vožnjom čamcima na mjestima koja za to nisu predviđena ili uništavanjem sedre.

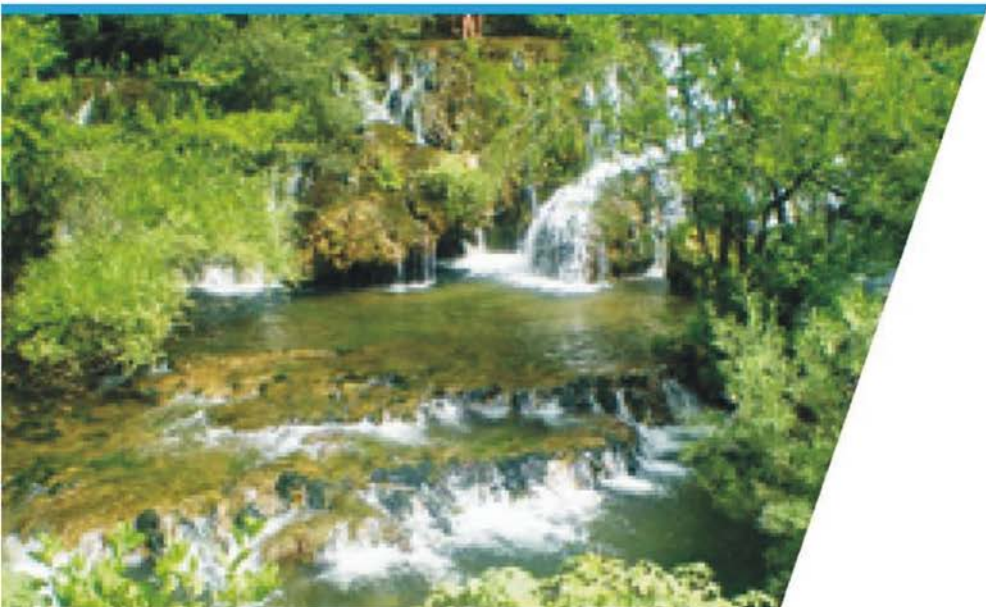
Drago nam je što ste se prilikom kupanja u rijeci Uni koristili uređenim dijelovima obale koji su predviđeni za tu namjenu, te tako ne samo poštovali propise zaštite prirode već se i odgovorno ponijeli prema vlastitoj sigurnosti.

Rijeku ne štite granice već ljudi.

(Aristotel)

Hvala Vam što ste se prije pokušaja ribolova na Uni kod lokalnog ribarskog udruženja raspitali o propisima, dozvoljenim zonama za ribolov unutar Nacionalnog parka ili u neposrednoj blizini, te postupili u skladu s dobijenim instrukcijama.

Nadamo se da će Vas uspomenne koje ćete ponijeti sa sobom zabilježene u sjećanju i fotoaparataima ponukati da nas ponovo posjetite kao drag gost i prijatelj.

*Sudačno,
građani NP Una*

*Na koncu, naše društvo neće
biti definirano samo onim što
stvorimo već i onim što
odbijemo uništiti.*

(John Sawhill, The Nature Conservancy)

Podsjetnik domaćinima

Dragi građani NP Una!

Znamo da ćete i u nadolazećem periodu ostati dobri domaćini i savjesni čuvari prirodnih bogatstava koje vas okružuju kao što ste to oduvijek i bili. Pored toga, imajte na umu da je proglašenje NP "Una" sa sobom donijelo i određene restrikcije koje mogu imati utjecaj i na vaše svakodnevne aktivnosti.

U situacijama u kojima niste sigurni u to šta je ispravno i poželjno postupanje unutar zaštićene zone, obratite se svojim predstavnicima u mjesnim zajednicama koji će vas znati uputiti na adresu na kojoj možete dobiti odgovor. Od svojih predstavnika u mjesnim zajednicama ćete također dobiti Informacije o vremenu održavanja budućih javnih rasprava i usaglašavanja pitanja od značaja za saradnju s upravom JP NP

“Una” čija se uspostava očekuje u neposrednoj budućnosti. Dobrom saradnjom s budućom upravom JP NP “Una” i uzimanjem aktivnog učešća u procesima odlučivanja o stvarima koje se tiču uspostavljanja standarda obavljanja djelat-

nosti i življenja unutar zaštićene zone, vi pridržavate svoje pravo i mogućnost da zajedničkim djelovanjem doprinesete razvoju i zaštiti zaštićenog područja u kojem živite, te kreirate preduvjete za sopstveno napredovanje i kvalitetniji život.

Dragi posjetitelju

*Hvala na posjeti i nadamo se da si uživao tokom
svog boravka u Nacionalnom parku.*

*Vjerujemo da će te uspomene koje nosiš sa sobom
zabilježene u sjećanju i fotoaparatu ponukati
da nas opet posjetiš kao dragi gost i prijatelj.*

*Srdačno tvoji,
građani NP Una*

Ovaj tekst ne odražava nužno stavove Evropske unije niti Razvojnog programa Ujedinjenih nacija u BIH. Sadržaj teksta je Isključiva odgovornost PLOD Centra.

PLOD Centar BIHAĆ, Centar za promociju lokalnog razvoja
Ul. Muhsina Rizvića br. 11, 77 000 Bihać, Bosna i Hercegovina
Tel./Fax +387 37 220 690, E-mail: plod@plod.ba, www.plod.ba